

Join

BEYOND YOUR WORLD WINTER 2010/2011

Coverbabe Adri heeft een piemel.
Zie jij het? (PAGINA 44)

16
PAGINA'S
FILIPIJNEN
SPECIAL

Ghana

VAN GEHUUCHT TOT FILMSET

The making of... 'De Belofte'

Interview

'Marokkanen zijn grappiger dan Nederlanders'

Comedian Soundos maakt geen grapje

Hoe een journalist de kinderprostitutie
in de Filipijnen kan doorgronden

Europa: luxe
of noodzaak

DOSSIER AFSTUDEREN

Met Beyond (y)our World naar de Filipijnen

Jolijn van Harten

Journalistiek
Minor: Cultuur & Religie
Christelijke Hogeschool Ede

Begeleider: Bartho de Looij

1 mei 2011

Contactgegevens:
Hooiweg 5
4158 LE, Deil
jolijnvanharten@hotmail.com
06 28615317

Hoe kun je er als journalist in de Filipijnen achter komen wat de 'female cops' betekenen voor kinderen die in de prostitutie terecht gekomen zijn?

Inhoud

Inleiding	4
Project	5
Werkzaamheden	6
Logboek	6
Verwachtingen	7
Leerpunten	7
Reflectie	7
Journalistieke verantwoording en ontwikkelingen	8
Vorbereiden en research	8
De reis met de ontmoetingen en interviews	9
Verwerking tot een journalistiek product	11
Verdiepingsminor Cultuur & Religie	12
Conclusie	12
Onderzoek	13
1. Vooronderzoek: Hoe komt het dat de kinderprostitutie in de Filipijnen zo'n enorme omvang heeft?	14
2. Hoe komt een journalist aan informatie over wat de politie doet en heeft gedaan tegen de kinderprostitutie?	17
3. Kan ik na twee weken in de Filipijnen de vraag beantwoorden wat de kracht van vrouwelijke agenten (een Women and Children's Desk) in deze zaken is?	21
4. Conclusie: is het mogelijk voor een journalist om in twee weken de wereld van 'female cops' en kinderprostitutie te doorgronden?	24
 Bijlage 1: Artikelen	26
Bijlage 2: Blogs	27
Bijlage 3: Evaluatieformulier	37

Inleiding

Mijn vingers glijden over de globe, op zoek naar de Filipijnen. Ergens in Azië, dacht ik. Daar ligt het: tussen de Zuid-Chinese Zee en de Filipijnse Zee. Een land dat eruit ziet alsof het in duizenden stukjes uit elkaar gebrokkeld is. Eerlijk gezegd weet ik nog niets over dit land. Behalve dat er een tijdje geleden een paar journalisten vermoord zijn. Juist omdat ik zo weinig weet over deze eilandengroep vlakbij China en Indonesië, heb ik ontzettend veel zin om de Filipijnen te leren kennen én om erover te schrijven. Zo hoop ik dat ook anderen in Nederland meer te weten zullen komen over dit land, meer dan 10.000 kilometer van ons land vandaan.

Het was niet mijn eigen idee om de journalist uit te gaan hangen in de Filipijnen. Wel wilde ik heel graag een afstudeerproject doen waarbij ik (ver) kon reizen. Met een paar klasgenoten die hetzelfde plan hadden, ben ik op zoek gegaan naar de mogelijkheden. We kwamen terecht bij Join, een gratis tijdschrift voor studenten over ontwikkelingssamenwerking en reizen. Dit wordt gemaakt door studenten journalistiek. Studenten van de Christelijke Hogeschool Ede (CHE) hebben hier nog nooit aan meegewerkt. Na vele gesprekken, kregen we zowel van de opleiding als van de organisatie achter Join, Beyond (y)our World, groen licht. Met een groep van zes studenten journalistiek zouden wij in september gaan beginnen aan ons afstudeerproject: een special over de Filipijnen voor het tijdschrift Join.

Voor we ons onderdompelen in de cultuur van de Filipijnen, moeten we ons natuurlijk goed voorbereiden. Bijna twee maanden lang bezochten we Filipijnenexperts, lasen we boeken en spitten we het internet door om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van het land¹. Eind oktober 2010 vertrokken we eindelijk naar het Wilde Westen van Azië om twee weken lang zelf te ervaren waar we al zoveel over gelezen hadden: interviewen, onderzoeken en op pad om verhalen te scoren voor Join en eventueel ook andere Nederlandse media. Ondertussen probeerde ik erachter te komen hoe het is om als westerse journalist te moeten functioneren in een niet-westers land. Ik had een pittig onderzoeksonderwerp gekozen: Wat betekenen de 'female cops' in de Filipijnen voor de kinderen die in de prostitutie terecht gekomen zijn? Hoe kun je als journalist hierachter komen? De tijd vloog om. Elke dag was van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat erg intensief. Terug in Nederland hadden we geen tijd om even bij te komen, we moesten gelijk door. De deadline voor het tijdschrift kwam snel dichtbij.

Mijn vingers glijden over de globe. Kijk, hier ligt de Filipijnen. Daar ben ik twee weken geweest om verhalen te verzamelen die we via de Filipijnenspecial van Join en andere Nederlandse media doorvertellen. De artikelen die ik geschreven heb, zijn het resultaat waar ik trots op ben. Hopelijk hebben we hiermee een onbekend stukje Filipijnen kunnen delen met mensen in Nederland. Hopelijk kunnen we hiermee onze landgenoten bewegen om hun ogen te openen voor de rijkdom in ons eigen land en de armoede in zoveel andere landen.

¹ Boeken: Filipijnen (landenreeks) van Sjon Hausuer en Rosario is dood van Majgull Axelsson

Websites: onder andere www.filippijnengroep.nl en websites genoemd in het dossier.

Filipijnenexperts: Evert de Boer (Filippijnengroep), Ton van Naersse, Dirk Bakker (ICCO), Amnesty International, Filipijnse Ambassade in Nederland, ex-Nederlandse ambassade in de Filipijnen, ECPAT, Terre des Hommes

Project

Lokaalmondiaal is een organisatie die documentaires maakt en de tijdschriften Vice Verse en Join uitgeeft. Daarbij organiseert ze journalistieke debatten en onderwijsprogramma's om de betrokkenheid bij internationale samenwerking te versterken. Het Beyond (y)our World programma (BYW) is een journalistiek training- en uitwisselingsprogramma, waarmee Lokaalmondiaal studenten in aanraking brengt met onderwerpen als globalisering en internationale samenwerking (mondiaal burgerschap). Dit programma wordt uitgevoerd met financiële ondersteuning uit de Subsidiefaciliteit voor Burgerschap & Ontwikkelingssamenwerking (SBOS) van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het eindproduct is het jongerentijdschrift Join, dat Lokaalmondiaal verspreidt op hogescholen en universiteiten in Nederland.

Samen met vijf andere vierdejaarsstudenten journalistiek volgde ik het programma van BYW. Door middel van een lesprogramma werden we enerzijds praktisch voorbereid op het werken als journalist in een niet-westers land en anderzijds inhoudelijk geïnformeerd over globalisering, internationale samenwerking, ontwikkelingsvraagstukken en milieuvraagstukken. We kregen ook veel inside informatie over de Filipijnen. Na deze voorbereidingen reisden we naar de Filipijnen. Daar maakten we kennis met het land, bezochten we media-instellingen en trokken we op met lokale studenten journalistiek.

De doelstelling van de reis was ontdekken hoe je als journalist te werk gaat in de Filipijnen. De artikelen die we schrijven zullen gepubliceerd worden in het studententijdschrift Join. De artikelen die geen plek kunnen krijgen in de Join, worden via andere media naar buiten gebracht. Op die manier willen we Nederlandse jongeren bewust maken van maatschappelijke thema's in de Filipijnen. Voor ons vertrek had ieder van ons een werkplan gemaakt en al veel research gedaan. Ik wilde gaan onderzoeken hoe je als journalist er in de Filipijnen achter kunt komen wat de 'female cops' betekenen voor kinderen die in de prostitutie terecht gekomen zijn.

Met het produceren en publiceren van onze artikelen over de Filipijnen, is het project nog niet afgerond. In mei komen de Filipijnse 'buddy's' naar Nederland toe om hier te schrijven over de lage landen. Hun artikelen zullen gelezen worden door Filipijnse studenten. Hierbij zullen wij, als Nederlandse studenten journalistiek, de Filipijnse studenten op weg helpen en waar nodig begeleiden tijdens hun trip. Omdat dit buiten de tijdspanne van het afstuderen valt, is dit onderdeel niet verder uitgewerkt in mijn verslag.

Werkzaamheden

Logboek

Datum	Tijd	Wat	Waar
31/8	Hele dag	Aftrap, introductie, welkom en start voorbereidingen	Lokaalmondiaal
01/9	Ochtend	Bezoek ICCO – Dirk Bakker	Utrecht ICCO
06/9	Hele dag	Boris over Project en eindredactie	Lokaalmondiaal
07/9	Hele dag	Opmaak van Join september	Utrecht
08/9	Middag	Gesprek met Bartho	CHE
10/9	Hele dag	Gast sprekers: Evert de Boer en Ton van Naerssen	Lokaalmondiaal
14/9	Hele dag	Redactiewerk en -vergadering	Lokaalmondiaal
14/9	Avond	Documentaire: dansen op de golven	Amsterdam
15/9	Hele dag	Ambassade, mensenrechten, buitenlandse zaken	Den Haag
16/9	Ochtend	Start onderzoek: onderzoeksplan uitwerken	Thuis
20/9	Hele dag	Amnesty, interculturele training Jacob Vossestein	Amsterdam
22/9	Hele dag	Vergaderen artikel ideeën en Google Group	CHE
27/9	Hele dag	Start onderzoek, voorbereidingen reis	Thuis
28/9	Ochtend	Redactievergadering	Amsterdam
30/9	Hele dag	Artikelidee Kinderprostitutie uitwerken, informatie verwerken voor onderzoek	Thuis
30/9	Avond	Bijeenkomst over Mindanao conflict	Utrecht
4/10	Hele dag	Workshop fotografie van Leonard Faustle	Lokaalmondiaal
5/10	Middag	Mailen naar instanties in de Filipijnen over Kinderprostitutie	Thuis
6/10	Middag	Redactievergadering, interview met ECPAT	CHE, ECPAT Leiden
7/10	Ochtend	Informatie verwerken onderzoek	Thuis
11/10	Ochtend	Interview Terre Des Hommes Den Haag	TDH Den Haag
11/10	Middag	ICCO Veiligheidstraining	ICCO Utrecht
13/10	Ochtend	Informatie verwerken onderzoek	Thuis
14/10	Hele dag	Redactievergadering	Lokaalmondiaal
19/10	Hele dag	Redactiebijeenkomst	Lokaalmondiaal
24/10	-	Vertrek naar Filipijnen	
8/11	-	Terug van Filipijnen	
10/11	Hele dag	Redactievergadering	Lokaalmondiaal
11/11	Hele dag	Uitwerken onderzoek en artikelen	Thuis
12/11	Hele dag	Artikelen schrijven	Thuis
Wk. 46	Dagelijks	Artikelen schrijven en herschrijven	Thuis
17/11	Avond	Interview vrouwelijke agent	Maaïke de Jong
Wk. 47	Dagelijks	Informatie verwerken onderzoek en artikelen verkopen: ND en Trouw	Thuis
Wk. 46	Dagelijks	Afronden project en artikelen verkopen	Thuis
14/12	Middag	Uitwerken onderzoek	Thuis
Wk. 51	Middagen	Artikel uitwerken voor ND: vrouwenpolitie	Thuis
10/01	Middag	Artikel aanpassen voor Trouw: anticonceptie	Thuis
18/01	Middag	Uitwerken onderzoek	Thuis
15/02	Middag	Uitwerken onderzoek	Thuis
1/03	Middag	Uitwerken onderzoek	Thuis
Wk. 11	Dagelijks	Dossier Afstuderen	Thuis
Wk. 12	Dagelijks	Dossier Afstuderen	Thuis
Wk. 13	Dagelijks	Dossier Afstuderen	Thuis

Verwachtingen

Ik zie het project Join van Beyond (y)our World als een kans om te ontdekken hoe ontwikkelingssamenwerking en journalistiek samen gaan. Het lijkt me interessant om helemaal in een totaal andere en onbekende cultuur te duiken, het land in me op te zuigen en mijn ervaringen om te zetten in verhalen die interessant zijn voor studenten in Nederland. Ik wil onderzoeken hoe dit in zijn werk gaat. Hoe kan een Westerse journalist in de Filipijnen aan de juiste informatie komen om een maatschappelijke probleemstelling aan de kaak te stellen?

Ik verwacht dat we hierbij van tevoren goed begeleid worden. Ik verwacht dat we veel stof krijgen in de vorm van leesstof, colleges en gesprekken met (ervarings)deskundigen over het land. Maar ik verwacht ook dat we zelf de ruimte krijgen om op zoek te gaan naar informatiebronnen in de vorm van bijvoorbeeld een interview met een zelf opgespoorde deskundige. Ik hoop dat we door de uitwisseling met de Filippijnse studenten ook op een andere manier naar ons eigen land en cultuur leren kijken. Ik ben erg benieuwd naar hoe zij ons land zien en wat hun visie is op ons Westers denken en doen. Ik verwacht dat deze uitwisseling mij helpt om een beter beeld te vormen van wie ik ben als Nederlandse journalist in een totaal ander land.

De samenwerking met de andere studenten, de CHE en Join zie ik helemaal zitten. Ik geloof dat wij, als groep studenten, elkaar al goed kennen en kan aanvoelen en aanvullen in het werk dat we samen gaan doen. Ik verwacht dat we elkaar helpen en met elkaar meedenken tijdens het project. Van de CHE verwacht ik voornamelijk beroepstechnische support, terwijl ik van Join vooral begeleiding ter voorbereiding op de verre reis verwacht. Ik hoop dat we zowel bij de voorbereiding als tijdens de reis voldoende vrijheid krijgen om onze eigen creativiteit te gebruiken en onze ideeën uit te werken.

Uiteindelijk hoop ik in december terug te kijken op een ontzettend gave ervaring; een ervaring waarbij ik veel geleerd zal hebben over de Filipijnen, over hoe journalisten in dat land te werk gaan en over hoe ontwikkelingswerk en journalistiek samengaan. Ik hoop met trots 'onze' Join te kunnen laten zien aan familie en vrienden. Waarschijnlijk wordt dit project inderdaad een leerzame ervaring waar ik de rest van mijn leven aan terug zal denken. Dat hoop ik in ieder geval, en ik heb goede hoop!

Leerpunten

- Schrijven voor de doelgroep: studenten. Vlot, met humor, maar ook informatief.
- Een invalshoek vinden die aansluit aan de doelgroep.
- Het eventueel verkopen van artikelen en deze aanpassen aan die media.
- Erachter komen hoe een journalist in de Filipijnen te werk gaat.
- Ontdekken hoe ik mijn onderzoek naar journalistieke werkwijze in de Filipijnen aan moet pakken.

Reflectie

- Zie evaluatieformulier in bijlage

Journalistieke verantwoording en ontwikkelingen

Het project van Beyond (y)our World bestond uit drie fases: voorbereiden en research, de reis met de ontmoetingen en interviews en de verwerking van wat we gelezen, gezien en gehoord hebben tot een journalistiek product. Parallel hieraan waren we bezig met een onderzoek naar de journalistieke werkwijze in de Filipijnen toegespitst op een van onze artikelonderwerpen en met het maken van een tijdschrift. We maakten van een leeg stramien een compleet blad dat bij mensen op de mat ligt.

Vorbereiden en research

Tijdens de voorbereiding op onze reis hebben we veel gelezen en gehoord van experts over de Filipijnen. Naar aanleiding van de verhalen die zij ons vertelden, vormden wij ons beeld van het land en van de verhalen die wij over dit land wilden gaan schrijven. Ik had het idee dat kinderprostitutie, wat in de Filipijnen relatief veel voor komt, een onderwerp is waar nog te weinig over bekend is in Nederland en waar te weinig over geschreven wordt. Een ander interessant onderwerp vond ik in de cultuur die beïnvloed is door Indonesië, Spanje en Amerika. De vaste rubrieken 'blind date' en 'recept' kon ik goed combineren met mijn interesse voor de cultuur. Tijdens een blind date met een Filipijnse jongen besprak ik de cultuurverschillen tussen ons. In het recept van de Filipijnse lekkernij Turon verwerkte ik verschillende culturele feitjes.

Kinderprostitutie en cultuur

Het bleek lastig om de onderwerpen goed uit te werken voordat we zelf in het land geweest waren. Ik merkte dat ik in het begin erg persoonlijk beperkt dacht over onderwerpen en invalshoeken die ik interessant vond. Daardoor kwam ik er niet achter welke onderwerpen en invalshoeken beter zouden passen bij de Join-lezer. Zo bleef ik hangen in mijn artikelidee over kinderprostitutie. Ik wilde per se over dit onderwerp schrijven, juist omdat mijn groepsgenoten vooral de 'leuke' kant van de Filipijnen belichtten. Zo schreven ze over e-jeepneys, een transgender, massage van een blinde en hanengevechten. Ik vond het noodzakelijk dat er ook een artikel zou komen over de Filipijnen als ontwikkelingsland. Join is immers een blad over ontwikkelingssamenwerking. Maar ik kon geen geschikte invalshoek vinden. Na veel discussies en gegoogled kwam ik uit op het onderwerp 'de rol van vrouwelijke politie bij het bestrijden van kinderprostitutie'. Dit deed me beseffen dat ik meer 'out-of-the-box' moet gaan denken.

Family planning

Mijn laatste artikelonderwerp kreeg ik in de laatste week voor we vertrokken. Ik kreeg de vraag vanuit Beyond (y)our World of ik een stuk wilde schrijven over de maatschappelijke probleemstelling 'Family planning'. Omdat het zo kort voor vertrek bedacht werd, kon ik me onvoldoende inlezen om een duidelijke opzet en invalshoek te bedenken. Het moest een artikel worden waarin de mening van de Katholieke Kerk tegenover de mening van de Filipijnse jongeren gezet werd. Ik regelde wel alvast een interview met de activist Carlos Celdran. Hij had een paar weken eerder een katholieke mis verstoord om te protesteren tegen de machtspositie van de katholieke kerk. Deze actie voerde hij naar aanleiding van een radio-uitzending waarin hogere leden van de katholieke kerk de president bedreigden met excommunicatie omdat hij condooms gratis wilde maken voor de allerarmsten. Een ingewikkeld onderwerp. Samen met mijn buddy maakte ik een plan om ook studenten en een priester of bisschop te interviewen.

Onderzoek

Kinderprostitutie is een onderwerp waar men in de Filipijnen liever niet over praat. De politie is een organisatie die veelal bekend staat als corrupt. Ik was benieuwd hoe ik daar, als Westerse journalist, toch aan informatie kon komen over wat vrouwelijke agenten in de Filipijnen betekenen voor de kinderen die in de prostitutie terecht gekomen zijn. Daarom besloot ik dit tijdens mijn reis te onderzoeken. Voor mijn vertrek sprak ik met verschillende hulporganisaties om zo een beter beeld te krijgen van het probleem 'kinderprostitutie' in de Filipijnen en welke organisaties in de Filipijnen ik hierover kon spreken. Ook zocht ik naar achtergrondinformatie over de vrouwelijke Filipijnse agenten via internet. Ik hoopte hiermee al een goede eerste stap gezet te hebben voor mijn onderzoek en als journalist. (Zie hoofdstuk 2 van het onderzoeks dossier.)

Blogs

Tijdens al deze voorbereidingen op de reis en artikelen die we zouden gaan schrijven, was het de bedoeling dat er elke dag een blog verscheen op de website www.joinmagazine.nl. We moesten schrijven over de gastcolleges van de Filipijnen-experts en de onderwerpen die ons opvielen tijdens onze voorbereidingen op de reis. Ik merkte dat er steeds minder was om over te schrijven. De blogs werden steeds korter en onze motivatie werd minder. Het zorgde er wel steeds weer voor dat we terugdachten aan de bijeenkomsten en er een creatieve draai aan gaven. Toch vraag ik me af hoeveel mensen elke dag onze blogs lezen. Misschien was het beter geweest om bijvoorbeeld twee keer in de week een verslag uit te brengen van hoe de voorbereidingen voor de reis vorderden. Tijdens de reis was het wel leuk en goed om elke dag te bloggen. We maakten elke dag ontzettend veel mee en de mensen thuis waren erg nieuwsgierig naar wat wij daar allemaal deden en beleefden. (Zie bijlage 2: Blogs.)

De reis met de ontmoetingen en interviews

Na al deze voorbereidingen gingen we eindelijk op reis. Hoewel we ons goed voorbereid hadden op deze, voor ons, nieuwe cultuur en manier van werken, bleek dat in de praktijk veel dingen toch anders waren dan verwacht. Het was daarom erg handig dat mijn buddy, Katerina Francisco, mij met haar taal en achtergrondkennis wegwijs kon maken door de Filipijnen. Ik zal nu nooit meer als freelancer of correspondent naar een niet-westers land willen gaan, zonder een buddy die de voor mij ondoordringbare wegen begaanbaar kan maken.

'Female cops' en kinderprostitutie

Voor het artikel over 'female cops' en kinderprostitutie had ik in Nederland al enkele interviews gedaan. Zo had ik gesproken met enkele organisaties die zich inzetten tegen kinderprostitutie als ECPAT Nederland en Terre des Hommes. Ik had in Nederland al contact geprobeerd te zoeken met de Women and Children's Protection Desks (WCPDs), maar die reageerden niet op hun mail en telefoonnummers bleken vaak niet te kloppen. Eenmaal op de Filipijnen besloot ik zelf langs een WCPD te gaan. Voor het interview met Carlos Celdran, was ik al in Quenzon City, waar (toevallig) het hoofdkantoor van de WCPDs gevestigd was. Zonder enige moeite kon er direct een interview met het hoofd van de vrouwelijke politieteam geregeld worden. Zij kon mij veel achtergrondinformatie geven over de WCPDs en ze vertelden me hoe de vrouwelijke agenten te werk gaan. Het gaf me een goed beeld van hun werk.

We bleken vlakbij de hulporganisatie ECPAT Philippines te zitten. Die organiseren jaarlijks een cursus voor (vrouwelijke) agenten over hoe ze om moeten gaan met zaken als kinderprostitutie en mensenhandel. Ook daar konden we direct terecht voor een interview. Toevallig was er op het

moment dat wij daar waren een meisje (17 jaar) aanwezig dat de dupe was geworden van mensenhandel en kinderprostitutie. Zij wilde wel haar verhaal vertellen. Dat leek mij perfect voor het persoonlijke verhaal in mijn artikel. Helaas had zij zelf weinig ervaring met vrouwelijke agenten. Al had ze er wel een doordachte mening over. Toch besloot ik ook nog een ander slachtoffer te interviewen die wel zelf 'gered' was door vrouwelijke agenten. Hiervoor reisde ik naar PREDA Foundation in Olongapo. Die vangt kinderen op die te maken hebben gehad met kinderprostitutie. Daar was een meisje (16 jaar) dat me haar ervaring met vrouwelijke agenten kon vertellen. Op het moment dat ik bezig was met dat interview werd een ander meisje door vrouwelijke agenten daar gebracht. Ik greep de gelegenheid aan om ook deze vrouwen te spreken. Alles bij elkaar gaf het me een goed beeld van het probleem en het werk van de vrouwelijke agenten om het probleem op te lossen.

Onderzoek

Terwijl ik de informatie verzamelden voor het artikel over 'Female cops' en kinderprostitutie ontdekte ik hoe ik als journalist te werk moest gaan bij dit onderwerp. Ik stelde mezelf en de mensen die ik ontmoette steeds de vraag hoe zij al dan niet samen werken met journalisten. Zo kreeg ik van de vrouwelijke agente een rondleiding door de kleine 'press office' van het politiebureau en vertelden ze me bij ECPAT en PREDA over het belang van media-aandacht, maar ook over het belang van integer journalistiek onderzoek voor hun organisatie.

Family planning

Op het verhaal over 'Family Planning' had ik me in Nederland minder goed kunnen voorbereiden. Ik besloot eerst met verschillende studenten op de campus van de Ateneo de Manila Universiteit te praten. Ik hoorde uiteenlopende meningen van zowel katholieke als niet-katholieke Filipino's. Een paar vertelden me dat ze zelf niet gauw condooms zouden kopen, omdat ze zich ervoor schaamden. Ik besloot zelf naar de drogist te gaan voor condooms. Het bleek dat op de bedrijfsleider na, niemand wist waar de rubbertjes lagen. Tot slot interviewde ik de priester van de katholieke Ateneo de Manila Universiteit. Hij had immers dagelijks met studenten te maken. Ik legde hem de verhalen van de studenten voor die zelf hadden besloten wel anticonceptie te gebruiken, hoewel de kerk hen dat verbiedt. De priester reageerde hier fel op. Dat gaf een mooi beeld van het verschil tussen de conservatieve priester die vasthoudt aan de wetten van de kerk en de jonge katholieke studenten die de wet van de kerk nuanceren tot de tijdsgeest waarin ze leven. Ook Carlos Celdran, die protesteerde tegen de macht van de katholieke kerk, had een uitgesproken mening. Volgens hem ging het de kerk niet om de condooms, maar om de macht. Nu miste ik alleen nog het verhaal van de bevolkingsgroep die van de president gratis condooms had gekregen: de allerarmsten. Ik sprak op de vuilnisbelt van de grote stad met een jonge vrouw met een heel ziek kind. Ze had een ontroerend verhaal over hoe anticonceptie had kunnen voorkomen dat dit kind zo ondervoed was geraakt. Tot slot heb ik een paar studenten om hun mening over dit alles gevraagd.

Cultuur

Een 'blind date' regelen was geen probleem. Mijn buddy wist wel een jongen. Ik had weinig eisen. Omdat we voor een Nederlands tijdschrift schreven, bleken veel bronnen erg happig op een interview. Ik vond het bijzonder hoe snel met een sms'je een interview of ontmoeting geregeld kon worden. Iedereen sms't daar met elkaar, of het nou een politieagent of een bisschop is. Ik vond het een vreemde gewaarwording om zo heen-en-weer te sms'en met mensen van wie je in Nederland niet eens het mobiele nummer zou krijgen. Maar het werkte wel handig.

Verwerking tot een journalistiek product

De hoofdredacteur van Join, Sanne, liet me mijn eigen schrijfstijl voor een keer helemaal over boord gooien en leerde me vanuit een heel andere invalshoek schrijven. Ze leerde me hoe ik de lezer door middel van een prikkelende lead het verhaal in kan sleuren. Daarbij merkte ik wel dat veel te maken heeft met 'smaak'. Ik was het niet met al haar kritiek en aanpassingen eens. Toch heb ik van Sanne goed leren denken vanuit de doelgroep. Wat prikkelt hen om verder te lezen? Bij de Joinlezer is dat een gewaagd citaat, een paar opvallende feiten of een beeldende beschrijving.

'Female cops' en kinderprostitutie

Ik kon niet alle interviews die ik gehouden had, gebruiken in mijn artikelen. Zo besloot ik bij mijn verhaal over vrouwelijke agenten en kinderprostitutie alleen het verhaal van Shiela te gebruiken, het meisje dat bij PREDA Foundation woonde. Tijdens het interview had ik haar eerst gevraagd hoe ze het leven bij PREDA vond en wat haar toekomstdromen waren. Daarna heb ik gevraagd naar haar herinneringen aan haar leven vóór PREDA. Ik laat haar haar verhaal vertellen. Haar verhaal werd de rode draad door mijn verhaal. Ik verwerkte verder het verhaal van de Major van de WCPDs en van een mannelijke en vrouwelijke agent die een meisje bij PREDA kwamen brengen toen ik daar was. Ook de mening van zowel ECPAT Philippines over vrouwelijke agenten als agente Maaïke de Jong over het nut van WCPDs in Nederland kon ik goed gebruiken. Bij deze interviews merkte ik dat ik heel specifieke, directe vragen moest stellen om de juiste informatie te krijgen. Het verhaal van het andere meisje, de eigenaar van PREDA en de Nederlandse hulporganisaties liet ik achterwege om te veel zijwegen in het verhaal te voorkomen.

Family planning

Bij het verhaal over Family Planning besloot ik het verhaal van Carlos Celdran niet mijn artikel zelf te verwerken, maar er in een kader bij te doen. Net als de uitleg van wat 'natuurlijke gezinsplanning' inhoudt. Dit om niet te veel af te wijken van mijn rode draad: de jonge katholieken versus de (conservatieve) mening van de kerk. Ik verwerkte in eerste instantie wel het verhaal van de vrouw op de vuilnisbelt in het stuk, omdat ik vond dat dit de lezers een goed inzicht zou geven in het probleem dat voortkomt uit het ontoegankelijk maken van anticonceptie voor de allerarmsten. Voor de verkorte versie voor Trouw schrapte ik dat deel weer, evenals het verhaal van de vele studenten. Zo werd het een verhaal van twee studenten, de priester, aangevuld met achtergrondinformatie. Door minder bronnen aan te halen werd het stuk meer een geheel. Het stuk over de excommunicatie van de president verwerkte ik in een kort kader.

Artikelen verkopen

Omdat er voor mijn artikelen geen plek meer was in Join, mocht ik mijn artikelen verkopen aan andere media. Zo is mijn artikel over family planning geplaatst op de website voor studenten www.verspers.nl en kwam een ingekorte versie hiervan in Trouw. Het artikel over de vrouwelijke politie in de Filipijnen is geplaatst in het Nederlands Dagblad. In tegenstelling tot wat ik verwacht had, was het niet heel lastig om deze artikelen aan media te verkopen. Ze bleken zelfs erg happig op deze onderwerpen. Dat verraste me. Wellicht is deze happigheid te verklaren doordat de onderwerpen actueel zijn en de Filipijnen niet heel vaak in het nieuws is. De artikelen moesten wel wat aangepast worden aan de specifieke media. Bij Trouw kreeg ik het verhaal nog een keer terug met wat tips, bij het Nederlands Dagblad werd het artikel gelijk geaccepteerd. Deze ervaring gaf me veel zelfvertrouwen en een positief beeld van waar ik in de toekomst in terecht hoop te komen: het freelancen.

Journalistieke 'technieken'

De twee meiden die zelf uit de prostitutie kwamen heb ik weinig vragen gesteld en hen vooral zelf hun verhaal laten vertellen, maar bij de geïnterviewde agenten moest ik heel specifiek om informatie vragen. De hulporganisaties ECPAT en PREDA weidden uit over het belang van hun werk. Ik moest hen regelmatig onderbreken met specifieke vragen over de kinderprostitutie en hun visie op het nut van vrouwelijke agenten. Carlos Celdran en de katholieke priester legde ik de probleemstelling voor: het al dan niet verbieden van anticonceptie. Beiden reageerden fel. Dankzij die reactie kon ik hun mening later duidelijk weergeven in het artikel. Ik probeerde alle geïnterviewden duidelijk te maken dat ik, als journalist, hun verhaal kon doorvertellen. Ik nam de tijd om mezelf te introduceren en vertrouwen te wekken. Bij het uitwerken van de artikelen zorgde ik dat ik één persoonlijk verhaal als rode draad nam. Daar omheen componeerde ik de rest van de informatie.

Verdiepingsminor Cultuur & Religie

De verdiepingsminor Cultuur & Religie ging onder andere over communiceren binnen verschillende culturen, culturele identiteit en internationale journalistiek. Deze aspecten heb ik zeker terug zien komen in dit project. We zijn een andere cultuur ingedoken en hebben zelf meegemaakt hoe een dergelijk groot verschil in cultuur om een aangepaste manier van communiceren vraagt. Door de uitwisseling, werden we ook zelf stilgezet bij onze eigen cultuur en manier van communiceren. Het was interessant om zo te ontdekken hoe identiteit en cultuur samenhangt.

Religie speelt een grote rol in het leven van de Filipino's. Een idee als 'gratis condooms' voor de allerarmsten, zoals de president had voorgesteld, kon volgens de machtige kerk dan ook echt niet door de beugel. Zie de artikelen over Family Planning in de bijlage. Omdat we verbleven op een katholieke school, speelde religie een grote rol tijdens ons verblijf in de Filipijnen. We hebben Aller Heiligen mogen meemaken. Dat is daar een groots, nationaal feest dat op de begraafplaatsen gevierd wordt.

Conclusie

- Het is belangrijk van tevoren goed te weten wat je met je artikel over wil brengen en je goed in te lezen in de onderwerpen. Dan heb je sneller een ingang en weet je welke informatie je nog nodig hebt.
- Als journalist kom je overal gemakkelijk binnen, zolang je de geïnterviewden maar het gevoel blijft geven dat je naar hun verhaal wilt luisteren en het wil doorvertellen. Het is daarbij belangrijk om je aan te passen aan de cultuur.
- 'Kill your darlings'. Alle al dan niet met veel moeite verzamelde informatie lijkt interessant en belangrijk, maar door de kunst van het schrappen wordt het verhaal duidelijk en meer compleet.

Onderzoek

Kinderprostitutie is een groot probleem in de Filipijnen. Veel NGO's en hulpverleners zetten zich in om het probleem tegen te gaan en zover mogelijk terug te dringen. Helaas komt er vaak voor elk kind dat uit de prostitutie gered wordt, weer een kind in de prostitutie bij. Dat is een feit dat bijna alle hulporganisaties me vertelden. Toch blijven ze allemaal hopen op een betere toekomst.

Bij het inlezen kwam ik het thema 'corruptie' steeds weer tegen als maatschappelijk probleem op de Filipijnen; een probleem dat daar een grote rol speelt in de seksindustrie. Politieagenten die een seksbar niet bekeuren in ruil voor gebruik van de diensten van de meisjes, komt helaas voor. Veel vrouwen zijn bang voor de reactie van de politiemannen en durven daarom vrouwen geen aangiften te doen. De overheid zag het probleem een hele tijd aan, maar besloot er in 1993 iets aan te doen. De drempel om aangiften te doen moest lager worden, vooral voor vrouwen en kinderen. De eerste *Women and Children's Protection Desks* (WCPDs) werden opgericht. Inmiddels heeft elk politiebureau in Manilla er één.

Ik bezocht zo'n desk in Quenzon City. Een roze kamer met vrolijke muurschilderingen en kanten gordijntjes en een speelhoek voor kinderen. Het was alsof je een gezellige huiskamer binnenstapte. Er stond een bank en een televisie. Het was duidelijk dat de agentes de slachtoffers zoveel mogelijk op hun gemak willen stellen. Deze agentes zetten zich helemaal in voor alle vrouwen en kinderen die betrokken zijn bij zaken als mensenhandel en prostitutie. Ik vroeg me af: wat kunnen deze 'lady cops' betekenen voor kinderen die in de prostitutie terecht gekomen zijn?

Een onderdeel van mijn afstudeerproject was de uitwerking van een onderzoek. Daarom probeerde ik als journalist het probleem én de mogelijke oplossing die de WCPDs kunnen bieden te doorgronden. Het was een avontuur waarbij ik steeds weer probeerde deuren te openen naar verhalen waar Filipino's liever over zwijgen: kinderprostitutie is niet iets om als land trots op te zijn. Organisaties, overheid en agenten houden elkaar daarom de hand boven het hoofd. Hoe kun je er als journalist toch achter komen wat de 'female cops' betekenen voor kinderen in de prostitutie in de Filipijnen?

Hoofdvraag

Hoe kun je er als journalist achter komen wat de 'female cops' betekenen voor kinderen in de prostitutie in de Filipijnen?

Deelvragen

- Vooronderzoek: Hoe komt het dat de kinderprostitutie in de Filipijnen zo'n enorme omvang heeft?
- Hoe komt een journalist aan informatie over wat de politie doet en heeft gedaan tegen de kinderprostitutie?
- Kan ik na twee weken in de Filipijnen de vraag beantwoorden wat de kracht van vrouwelijke agenten (een Women and Children's Desk) in deze zaken is?
- Conclusie: Is het mogelijk voor een journalist om in twee weken de wereld van 'female cops' en kinderprostitutie te doorgronden?

1. Vooronderzoek: Hoe komt het dat de kinderprostitutie in de Filipijnen zo'n enorme omvang heeft?

Bij het bestuderen van de Filipijnen kan je er niet omheen: kinderprostitutie. Het is een groot probleem dat al sinds de jaren '50 speelt en maar niet minder lijkt te worden. Ik besloot voor mijn onderzoek naar een mogelijke oplossing, het probleem duidelijk in kaart te brengen. Hoe komt het dat de kinderprostitutie in de Filipijnen zo groot is?

Hiervoor ging ik in gesprek met de hulporganisaties ECPAT Nederland en Terre des Hommes. Beide zetten ze zich wereldwijd in tegen kinderprostitutie en mensenhandel. Zij gaven mij dossiers waar ik veel informatie uit kon halen. Bovendien brachten ze me in contact met Father Shay Cullen, de oprichter van PREDA Foundation te Olongapo, de Filipijnen. Op zijn website schrijft hij regelmatig columns waarin hij het leven van de slachtoffers van kinderprostitutie beschrijft. Samen met het boek *Rosaria is Dood* van Majgull Axelsson, een soort reportage in romanvorm over kinderprostitutie in de Filipijnen, gaf het mij een helder beeld van het ontstaan en de praktijk van kinderprostitutie op de Filipijnen.

Kinderprostitutie in de Filipijnen

Kindersekstoerisme is de commerciële seksuele exploitatie van kinderen door mannen of vrouwen die van de ene plaats naar de andere reizen, meestal van een rijk land naar een minder ontwikkeld land, om daar seksuele activiteiten te ondernemen met kinderen (iedereen onder de 18 jaar).² Kinderprostitutie is wijdverspreid in de Filipijnen. Het is een onderdeel van de reguliere seksindustrie en dient voor mensen (mannen) die een voorkeur hebben voor seks met kinderen. Er zijn naar schatting tussen de 60.000 en 100.000 kinderen betrokken bij prostitutie.³

Prostitutie is eeuwenoud. Al vanaf eeuwen voor Christus worden kinderen en vrouwen misbruikt of gebruikt door mannen die behoefte hebben aan seks. Wanneer het verschijnsel in de Filipijnen dus precies ontstaan is is niet duidelijk. Wel is duidelijk dat er na 1946 tijdelijk een flinke groei heeft plaats gevonden. In dit jaar vestigde de Verenigde Staten namelijk grote militaire bases in de Filipijnen, onder andere in Subic Bay en Olongapo, twee steden die later uitgroeiden tot beroemde vakantiebestemmingen voor pedofielen en homo's. De Amerikanen betaalden goed voor de prostitutie. Dat geld kon de overheid goed gebruiken, waardoor de kinderprostitutie bevorderd werd in plaats van tegengegaan.⁴

² ECPAT - FACTS on the involvement of tourists in the sexual exploitation of Filipino children in travel and tourist destinations (Factsheet 2010) <http://www.defenceforchildren.nl/images/13/1150.pdf> en ECPAT Factsheet kinderprostitutie wereldwijd <http://www.ecpat.nl/images/13/119.pdf>

³ ECPAT Landeninformatie – Kinderprostitutie op toerisme bestemmingen (cijfers afkomstig van ECPAT, Unicef en internationale en lokale kindhulporganisaties) <http://www.xs4all.nl/~ecpat/landeninfo.htm>

⁴ Schoon, Edwin – Reportage Filipijnen (28 april 2007) <http://www.edwinschoon.nl/reportage-filipijnen/>

Feiten

- Ongeveer 100.000 prostituees onder de 18 jaar. De meesten zijn tussen de 11 en 17 jaar oud.
 - Jongens: 10%
 - Meisjes: 90%
- Van het totale aantal prostituees in de Filipijnen is ongeveer 50% minderjarig.
- Oorzaken:
 - o Armoede
 - o laag onderwijsniveau
 - o discriminatie van meisjes en vrouwen
 - o migratie naar de stad
 - o Filipijnen gepromoot als een makkelijke bestemming voor diegenen die op zoek zijn naar seks met kinderen: op fora over kinderporno.
- 1. 40% van de seksuele uitbuiters zijn toeristen. De grootste groep is afkomstig uit Japan. Ook uit België, Nederland, Canada, Duitsland, Groot Brittannië, Amerika, Frankrijk, Oostenrijk komen sekstoeristen naar de Filipijnen.
- De volgende plaatsen in de Filipijnen staan bekend om de kinderprostitutie: Pagsanjan, Laguna, Boracay, Aklan en Cebu, Baguio, Olongapo, Angeles, Manila, Bacolod, Davao en Zamboanga
- Prostituees werken vaak op straat (straatkinderen) (35%). Andere plekken waar ze werken zijn: seksbars, bordelen, toeristenhotels, strand en illegale sekshandel. In dit laatste geval worden meisjes als 'hostess' naar een andere stad of land gelokt waar ze in de prostitutie belanden.
- Er is een wet voor kindermisbruik: kinderprostitutie is strafbaar, maar door corruptie is er weinig prioriteit bij de politie.

Bron: <http://www.childprotection.org.ph/factsfigures/index.html>

Pagsanjan als toeristische trekpleister

Journalist John D. Stamford schrijft in de jaren '70 in de internationale homogids, Spartacus Gay Guide: 'Pagsanja Falls Lodge, dé bestemming voor probleemloze seks met minderjarige jongetjes.' De opnames voor de film *Apocalypse Now* duurde veel langer dan gepland, namelijk drie jaar (1976 – 1979). Tijdens hun verblijf in Pagsanjan verkochten honderden jongetjes hun lichaam aan de filmcrew. Op 27 februari 1988 maakte het hoofd van de immigratiecommissie Manila, Miriam Santiago – Defensor, een eind aan deze belangrijkste inkomstenbron van Pagsanjan. Ze veegde alle hotels schoon: 22 klanten en 19 jongetjes weden opgepakt. Toch haalde de overheid pas in 1992 de plaats van de officiële lijst met toeristische trekpleisters.⁵

Het strand van Olongapo waar tot een paar jaar geleden kinderen zich aanboden voor prostitutie. Dankzij het werk van PREDA Foundation is het strand nu 'schoon'.

⁵ Schoon, Edwin – Kinderprostitutie / Filipijnse jongetjes zijn nog steeds te regelen (Trouw, 18 januari 2007)

Kinderprostitutie nu

Of de kinderprostitutie minder of juist meer wordt is niet duidelijk. Wel is duidelijk dat het verschijnsel zich verplaatst naar verborgen plekken. Terwijl de kinderen zich eerst op straat verkochten, wordt nu veel binnenshuis, achter gesloten deuren in seks gehandeld. Bovendien is veel van de prostitutie naar het internet verplaatst. In de periode dat ik bij PREDA verbleef hadden ze zojuist een website met kinderporno opgerold. Op de zolder van een huis stonden ongeveer tien computers met webcams achter elke computer zat een meisje tussen de twaalf en veertien jaar oud. Via een sms'je of mailtje kunnen mannen hun verzoek insturen dat het meisje voor de cam uitvoert.⁶

Volgens organisaties die werken met slachtoffers op het eiland Mindanao (in het zuiden van de Filipijnen) neemt de kinderprostitutie door de crisis toe. Volgens Belen Antoque, de voorzitter van Lawig Bubai, zijn de pooiers actiever dan vroeger. Dit jaar hebben ze zeker dertig prostituees opgevangen. Van hen zijn er 27 jonger dan achttien. In de stad, een belangrijke toeristische trekpleister, komen steeds meer plaatsen waar klanten een meisje op kunnen pikken. Veel arme gezinnen in Davao en de rest van Mindanao weten door de armoede geen uitweg meer, waardoor ouders hun kinderen erop uit sturen om bij te verdienen. Zo worden meisjes een makkelijke prooi voor pooiers.⁷

Gevolgen van kinderprostitutie

Als kinderen uit de prostitutie komen, is het vaak heel lastig om later nog een normaal leven op te bouwen. Een groot deel van de ex-prostituees vindt het lastig een baan te vinden. Bij het solliciteren worden ze afgewezen op hun verleden. Bovendien kunnen veel ex-prostituees zich moeilijk binden aan een vaste partner en vrienden. Ze voelen zich eenzaam en krijgen vaak problemen met alcohol en drugs. Maar door de armoede en schaamtecultuur (Hiya) komen deze meisjes niet snel in opstand.⁸

⁶ Interview met Father Shay Cullen, oprichter van Preda Foundation.

⁷ Estremera, Stella A. - Kinderprostitutie neemt toe op Filipijnen (Mondiaal Nieuws, 9 nov. 2009)

[http://www.mo.be/index.php?id=63&tx_uwnews_pi2\[art_id\]=26617&cHash=d541229f81](http://www.mo.be/index.php?id=63&tx_uwnews_pi2[art_id]=26617&cHash=d541229f81)

⁸ Schoon, Edwin – Kinderprostitutie / Filipijnse jongetjes zijn nog steeds te regelen (Trouw, 18 januari 2007)

2. Hoe komt een journalist aan informatie over wat de politie doet en heeft gedaan tegen de kinderprostitutie?

Ik begon in Nederland. Via Google spoorde ik verschillende websites op met informatie over de Women and Children's Protection Desks (WCPDs). Ik kwam terecht op de website van de Philippine National Police (PNP), van de krant *Inquirer* en met de Filipijnse wet. Daar vond ik informatie over de WCPDs en de 'female cops' van de PNP.

Women and Children's Protection Desks

Toen in 1991 de 'Republic Act 6975' werd ingevoerd, veranderde er bij de politie veel met betrekking tot bescherming van de rechten van vrouwen en kinderen. In dit wetsartikel staat dat 'de politie alle wetten en verordeningen betreffende de bescherming van mensen moet handhaven' (sectie 24a).⁹ De Philippine National Police (PNP) introduceerde verschillende programma's, projecten en activiteiten om de nieuwe standaarden voor bescherming van vrouwen en kinderen vorm te geven. De eerste Women and Children's Protection Desk werd in 1993 opgericht in de Batasan area in Quenzon City. Het duurde vijf jaar voor de desk in alle politiebureaus te vinden was. In de 'Republic Act 8551' ofwel 'The PNP Reform and Reorganization Act of 1998' werden de WCPD's verplicht gesteld voor elk politiebureau.

Met de 'Anti-Violence Against Women and Their Children Act of 2004' werden de opvattingen over geweld tegen vrouwen uitgebreid en veranderde de focus van de WCPD's. In deze wet staat dat onder geweld tegen vrouwen, elke vorm van psychische, seksuele en fysieke schade of lijden, zowel binnens- als buitenshuis wordt verstaan. Hieronder vallen verkrachting, seksuele intimidatie, daden van wellust en verbaal geweld.

Volgens de meest recente cijfers (september 2009) zijn er 1832 politiebureaus op de Filipijnen met een WCPD. In Camp Crame in Quenzon City is het hoofdkantoor gevestigd. In 2009 waren er in totaal 2727 vrouwelijke politieagenten in de verschillende WCPD's in de Filipijnen¹⁰. In totaal zitten er ongeveer 135.000 vrouwelijke agenten bij de PNP. Dat is zo'n 20% van alle agenten.

⁹ Republic Act No. 6975 (13 december, 1990)

http://www.lawphil.net/statutes/repacts/ra1990/ra_6975_1990.html

¹⁰ A desk of their own, door Isabel L. Templo in Sunday Inquirer Magazine (17-10-2009)

<http://showbizandstyle.inquirer.net/sim/sim/view/20091017-230635/A-Desk-of-Their-Own>

In de Filipijnen bezocht ik zelf de WCPD in Camp Crame, Quenzon City. Het hoofdkantoor van de WCPDs is hier gevestigd in het grote hoofdkantoor van de PNP midden in de stad. Ik loop een gang van het grote gebouw in. Op de roze deur achterin hangt een bordje met: 'Women and Children's Protection Desk'. Achter het bureau zit een vriendelijk ogende vrouw in politie-uniform. Later blijkt dat zij het hoofd van alle vrouwelijke agenten in de WCPDs is. De kamer is gezellig aangekleed met de zachte kleuren paars en roze. Er staat een bank en voor de kinderen is er een speelhoek. De muren zijn beschilderd met sprookjesachtige schilderijen. Er staat een televisie waardoor de kamer doet denken aan een huiskamer. Deze inrichting moet ervoor zorgen dat de slachtoffers zich snel op hun gemak voelen. "Als een vrouw binnenkomt om aangifte te doen, laten we haar eerst merken dat ze welkom is en zich thuis mag voelen. Ze krijgt wat te drinken, mag zelf kiezen waar ze gaat zitten en of ze even televisie wil kijken. Als ze een kind meeneemt kan dat in de speelhoek spelen. Het is belangrijk dat de vrouwen en kinderen zich hier veilig en vertrouwd voelen. Ze hebben vaak veel meegemaakt en zijn al een hele drempel over gegaan om aangifte te doen. We hopen dat ze op deze manier voelen dat ze hun verhaal hier veilig kunnen doen", vertelt majoor Anita Llorca Araullo, Manila Police District Chief van de WCPD's.¹¹

Journalisten in de Filipijnen

Het grote politiebureau van de PNP in Manila heeft een persruimte naast het gebouw van de politie. Hier zitten onafhankelijke journalisten van verschillende media bij elkaar. Ze zijn daar zodat ze als er iets gebeurt, dichtbij zijn. Bijvoorbeeld als een verdachte het politiebureau binnengebracht wordt. Ze hebben daar bovendien toegang tot sommige documenten van de politie. Zo kunnen ze bijvoorbeeld de 'police blotter' inzien. Daarin registreert de politie alle aangiften. Ook kunnen journalisten de arrestatiebrieven, rechtspraken, strafzakendossiers, getuigenverklaringen, medisch-juridische verslagen en andere documenten inzien. Voor het inzien van sommige van deze documenten heb je een vergunning nodig.

De taak van de journalisten in de persruimte van de PNP is dus: wachten op verhalen, checken van de 'police blotters' en artikelen schrijven. Het gaat hier niet om het controleren van de politie bij haar werk, maar om het verslaan van delicten en strafzaken. Over kinderprostitutie schrijven ze eigenlijk nooit meer. Dat onderwerp is al zo uitgekauwd. Alleen als er iets heel nieuws gebeurt op dit gebied zoals het oprollen van een grootschalige cyberseksbende of als er een bekend persoon bij betrokken is, is het interessant voor de media.¹²

Training door NGO's en overheid

Tot slot ging ik op zoek naar een NGO die werkt met kinderen die slachtoffer zijn van kinderprostitutie én die samenwerkt met de politie. Llorca Araullo vertelde dat er veel verschillende organisaties zijn waarmee de politie samenwerkt. "Als de politie een melding krijgt van bijvoorbeeld kinderprostitutie in een bar, gaan zij de melding eerst onderzoeken. Pas als een melding bewezen is valt een corps de bar binnen. De kinderen worden dan meegenomen naar het 'Child Protection Unit' in het ziekenhuis. Daar wordt het kind onderzocht en daarna verhoord over het seksuele misbruik. Ook als de vrouw of het kind zelf aangifte komt doen, wordt hij of zij eerst onderzocht in het ziekenhuis. Vervolgens worden sociaal werkers ingezet om de vrouw of kinderen verder te helpen."

¹¹ Interview met Anita Llorca Araullo, Manila Police District Chief van de WCPD's.

¹² Informatie verkregen via mijn buddy, Katerina Francisco. Zij is een paar maanden geleden met een journalist mee geweest naar de PNP om te zien hoe zij aan het werk ging.

De PNP wordt bij de projecten voor vrouwen en kinderen gesteund en geholpen door verschillende organisaties en NGO's die werken met deze doelgroep werken. Zo heeft de PNP hulp gekregen van het ministerie voor Sociale Welvaart en Justitie en van verschillende internationale en lokale NGO's. Een belangrijk onderdeel van deze ondersteuning is het trainen van de politieagenten. Ze leren de juiste behandeling van en de omgang met vrouwen en kinderen. Ze leren ook hoe ze moeten samenwerken met de verschillende belanghebbenden en met de sociale dienstverleners. Daardoor is het niveau van bekwaamheid van de politie tegenover de bescherming van vrouwen en kinderen verbeterd.¹³

Handleiding voor politieagenten

PNP heeft op 13 september 2010 de allereerste handleiding voor politieagenten over de bescherming van vrouwen en kinderen uitgegeven. Hierin staat hoe de politie om moet gaan met 'op sekse gebaseerd geweld'.

Met de nieuwe regels rondom het geweld tegen vrouwen, zag het hoofd van de PNP de noodzaak om de politie beter te informeren. Het is de bedoeling dat de slachtoffers de het justitiële systeem weer gaan zien als toegankelijk, betrouwbaar, efficiënt en respectvol tegenover vrouwen. Hiermee hopen ze dat vrouwen eerder aangifte doen en hun verdiende rechten kunnen verkrijgen.

Deze handleiding moet de politie helpen herinneren wat de do's en don'ts zijn bij het afhandelen van seksegebaseerde geweldsdelicten. Het boek is makkelijk te lezen en dus voor iedereen toegankelijk. Met het boek hoopt de staff van de PNP onder de politieagenten meer verantwoordelijkheidsgevoel te creëren voor vrouwelijke slachtoffers.

Naast het handboek met de handleiding is een minihandboek over de te verlenen service naar de slachtoffers uitgegeven. Deze laatste wordt voornamelijk door de agenten van de WCPD's gebruikt.

Bron: http://www.pnp.gov.ph/main/index.php?option=com_content&view=article&id=210:pnp-adb-launch-first-ever-manual-for-police-first-responders&catid=1:latest-news&Itemid=27

NGO ECPAT Philippines is zo'n organisatie die de PNP helpt. Zij leert vrouwelijke en mannelijke agenten hoe ze om moeten gaan met kinderen die uit de prostitutie worden gered: hoe onderzoek je deze zaken? Hoe verhoor je de slachtoffers en hoe krijg je bewijsmateriaal? "Vaak weten politieagenten, zowel vrouwen als mannen, niet hoe ze belangrijke informatie uit een kind kunnen krijgen, zonder het kind pijn te doen en zonder dat het opnieuw een 'slachtoffer' wordt", vertelt directrice van ECPAT Philippines, Dolores Alforte. Ze trainen vooral vrouwelijke agenten, aangezien vrouwen vaak op dit soort zaken worden gezet.¹⁴

¹³ Informatief artikel 'Women and Children Protection' op website van de PNP

http://www.pnp.gov.ph/main/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=63 (05-10-'10)

¹⁴ Interview met Dolores Alforte, directrice ECPAT Philippines. ECPAT staat voor End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes. ECPAT voert wereldwijd campagne tegen commerciële seksuele uitbuiting van kinderen.

Ook PREDA Foundation traint agenten. “We richten onze trainingen vooral op bekendheid met de wet”, vertelt Father Shay Cullen, oprichter van de organisatie. De focus ligt bij de vrouwelijke agenten. De trainers komen uit Ierland, waar Shay Cullen zelf ook vandaan komt. “Het is belangrijk dat de slachtoffers direct in contact komen met vrouwelijke politieagenten. Daardoor kan de politie direct handelen. Te vaak komen kinderen via mannelijke agenten pas later bij de vrouwen uit het corps terecht.” Volgens Shay Cullen ligt het grote probleem bij de wet. “Te vaak zijn agenten zelf de eigenaar van een seksbar of is een familielid de eigenaar. Dan zullen ze nooit optreden tegen de kinderprostitutie.”¹⁵

¹⁵ Interview met Father Shay Cullen, oprichter van PREDA Foundation

3. Kan ik na twee weken in de Filipijnen de vraag beantwoorden wat de kracht van vrouwelijke agenten (een Women and Children's Desk) in deze zaken is?

Na twee weken ronddwalen door de Filipijnen, zo'n tien interviews en na het doorspitten van verschillende schriftelijke dossiers en bronnen (zowel gedrukt als online), hoop ik mijn vraag te kunnen beantwoorden: wat kunnen de 'female cops' betekenen voor de kinderen in de prostitutie in de Filipijnen?

In de Filipijnse mannelijke 'machocultuur' lijken de mannen in uniform ongevoelige wezens die straffen. In werkelijkheid is dat natuurlijk niet zo, maar helaas gedragen veel politieagenten zich wel zo. Met een geweer op hun schouder en een streng gezicht schrikken ze eerder af dan dat ze behulpzaam over komen. De vrouwen in uniform kijken ook streng en hebben eveneens een geweer bij zich. Toch lijken zij vaker die warmte en moederlijke gevoeligheid uit te stralen die mij, als vrouw, gerust stelt. Vooral in zaken als (seksueel) mishandeling door een man, lijkt het me logisch dat een vrouw liever haar verhaal tegen een vrouw vertelt. Een man heeft haar immers het geweld, waar ze zich vaak voor schaamt, aangedaan. Verschillende mensen geven hun visie op de kracht van vrouwelijke agenten in zaken als (kinder)prostitutie en (seksueel)misbruik.

Majoor Anita Llorca Aurullo, Manila Police District Chief van Women and Children's Desk

"Vaak is het voor vrouwelijke slachtoffers lastig om ondervraagd te worden door mannelijke politieonderzoekers. Dat geeft hen een ongemakkelijk gevoel. Ook komt het vaak voor dat mannen speculeren over de kwestie, waardoor slachtoffers zich opnieuw 'misbruikt' voelen. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren dat als een slachtoffer aangerand is, de mannelijke politie geneigd is om iets te zeggen in de trand van 'Oh, dat komt natuurlijk omdat je een heel kort rokje draagt. Daarom ben je aangerand'. Wanneer een politieagent van hetzelfde geslacht is, voelt het slachtoffer zich meer op haar gemak. Slachtoffers vinden mannen autoritairder op hen overkomen dan vrouwen. Toch moet gezegd worden dat alle politieagenten getraind zijn in 'gender sensitivity', seksegevoeligheid."

Agente Junia Bogbog, in opleiding voor de WCPDs

"Ik heb bewust gekozen om te gaan werken met kinderen en vrouwen, want ik wil iets kunnen betekenen voor de meiden die in de prostitutie beland zijn. De meisjes die misbruikt zijn, zijn ontzettend kwetsbaar en een mannelijke agent kan gemakkelijk de littekens weer open maken. Je ziet ook vaak dat meiden zich tegenover mannen schamen voor wat hen overkomen is. Een vrouw kan beter met ze meevoelen dan mannen."

Agent Adonis Paul Escamillan, mannelijke collega van agente Junia Bogbog

"Ik ben het wel met agente Bogbog eens. Vrouwen zijn belangrijk bij dit soort zaken. Zij worden gezien als moederfiguren en komen daardoor betrouwbaar over. Mannen missen gewoon dat vrouwelijke zintuig voor bepaalde emoties. We komen dan lomper over dan we bedoelen."

Dolores Alforte, uitvoerende directeur van ECPAT Philippines

“Het lastige bij het verhoor van een kind die in de prostitutie heeft gezeten, is het verkrijgen van de nodige informatie zonder hem of haar pijn te doen. Vaak moet het kind in helemaal alleen een getuigenis afleggen, waardoor het heel snel ‘opnieuw een slachtoffer’ wordt. Ik wil niet zeggen dat vrouwelijke agenten meer ‘moederfiguren’ zijn. Het is wel een reden waarom ze ooit in de WCPDs werden gezet. Vrouwen begrijpen de kinderen misschien wel beter, maar ook mannen kunnen goed getraind worden.”

Father Shay Cullen, oprichter van PREDA Foundation

“Ik vind het heel goed dat er vrouwelijke politie is. De aanwezigheid van vrouwen voorkomt misbruik in het politiebureau. Het is triest, maar in het verleden (en misschien nog steeds) kwam het vaak voor dat politieagenten gebruik maakten van de diensten die meisjes in seksbars aanboden op voorwaarde dat de agenten de eigenaar niet zouden aangeven of oppakken. Dankzij de vrouwelijke politie wordt opsporing van kinderen in de prostitutie gemakkelijker en meer ethisch verantwoord aangepakt.”

Shiela (16), slachtoffer kinderprostitutie in de Filipijnen

“Ik ging voor een lange tijd logeren bij mijn opa en oma. Om wat extra geld te verdienen hadden zij voor mij een baan gevonden bij iemand thuis. Ik woonde bij deze mensen in en maakte het huis schoon. Mijn ouders dachten al die tijd dat ik bij mijn opa en oma was. Na een tijdje vroeg mijn baas of ik in een bar wilde werken. Ik zou veel verdienen, dus dat wilde ik wel. Het bleek een seksbar te zijn. Eerst moest ik gewoon bedienen, de mannen zaten wel aan me, maar verder gebeurde er niets. Maar na een paar weken was er een man die mij mee wilde nemen naar zijn hotelkamer. Ik wist wel wat dat betekende en ik ben weggelopen. Mijn baas werd daar woedend om en heeft mij vier dagen achter elkaar geslagen en geschopt. De burens hebben aangifte-gedaan en uiteindelijk heeft de politie mij uit het huis gered. Eerst werd ik heel bang toen ik hoorde dat er politie voor de deur stond, maar toen ik zag dat er vrouwelijke agenten bij waren, voelde ik opluchting. Aan hen durfde ik mijn verhaal wel te vertellen. Ik hoop dat elk meisje dat zoiets meemaakt, haar verhaal durft te vertellen. Dan kan de politie er iets aan doen. Nog elke nacht heb ik nachtmerries over wat mij is overkomen...” Shiela woont nu bij PREDA waar ze om leert gaan met haar verleden. Als ze er klaar voor is, gaat ze terug naar haar ouders.

Liezel (17), slachtoffer kinderhandel en – prostitutie in de Filipijnen

“Zelf ben ik niet door vrouwelijke agenten uit de prostitutie gered. Ik ben er op een andere manier uitgekomen en ik ben opgevangen door ECPAT. Natuurlijk volgden er wel veel gesprekken met de politie, maar daar zat altijd een maatschappelijk werker van de NGO bij. Toch kan ik me goed voorstellen dat meiden bang worden als ze meegenomen worden door mannelijke agenten en met al die onbekende mannen in een klein kamertje moeten zitten om verhoord te worden. Ik zou dan ook liever met vrouwelijke agenten praten. Bij hen zou ik me meer op mijn gemak en vertrouwd voelen. Vooral na alles wat ik meemaakt heb.”

Maike de Jong, voormalig politieagente bij de zedendelicten in Nederland

“In Nederland is er een strenge selectie voor mensen die bij de zedendelicten werken. Er zijn hier ook mannen bij de zeden, maar zij zijn ook niet zomaar binnen gekomen. Vaak zijn ze heel gevoelig en doen ze hun werk met de slachtoffers net zo goed als de vrouwen. Ik denk dat het dus niet om het geslacht gaat maar om karakter. Al begrijp ik dat vrouwen met slechte ervaringen met mannen liever hun verhaal vertellen tegen een vrouw, dan tegen een man. In Nederland moet iemand die misbruikt is gewoon aangifte doen op een bureau. Dat is een hele drempel. Een WCPD zou dan ook hier geen gek idee zijn. Er zit alleen één groot nadeel aan: er zou altijd een vrouw aanwezig moeten zijn, maar misschien komt er maar een paar keer per week iemand op het bureau die bij de WCPD aangifte wil doen. Daarom denk ik dat de WCPDs hier niet echt tot hun recht zullen komen. Bovendien denk ik dat Nederlandse vrouwen veel mondiger zijn dan in veel andere landen. Zij durven hun verhaal wel te vertellen en anders maken ze telefonisch een afspraak.”

Helaas kon ik geen onderzoeksdossier, website of boek vinden waarin feitelijk aangetoond werd wat de voordelen zijn van vrouwelijke agenten bij zaken als kinderprostitutie. In een enkel boek wordt in een zijweg genoemd dat een ‘vrouwelijke slachtoffer zich beter op haar gemak voelt bij een agente’ en dat ‘een politiecorps incompleet is zonder vrouwelijke agenten’, maar daar wordt verder nauwelijks op ingegaan.¹⁶ Vaker gaat het om de manier waarop de verschillende seksen met elkaar omgaan binnen een corps (discriminatie enzovoorts).

Wel vond ik enkele websites. Zoals die van de ‘International Association of Women Police’ (www.iawp.org), de European Network of Policewomen (www.enp.nl) en de National Centre for Women and Policing (www.womenandpolicing.org). Helaas was op geen van deze websites een rapport over vrouwelijke agenten en (kinder)prostitutie te vinden. Op mails naar de organisaties kreeg ik geen respons. Voor een eigen onderzoek had ik te weinig tijd. Ik moet het dus doen met de meningen van mijn mondelinge bronnen.

¹⁶ Boek: Frances Heidensohn en Jennifer Brown, Gender And Policing, Comparative Perspectives (2000)

4. Conclusie: is het mogelijk voor een journalist om in twee weken de wereld van ‘female cops’ en kinderprostitutie te doorgronden?

“Je kunt niet in twee weken tijd een complex probleem als ‘kinderprostitutie’ doorgronden en overzien. Daarvoor moet je hier minstens een jaar zijn en undercover op onderzoek uit gaan. Je zou zelf op bezoek moeten gaan bij seksbars. Bovendien is het essentieel om op zijn minst een paar weken mee te lopen met vrouwelijke agenten, wil je zien wat voor werk ze verrichten. Nu hoor je alleen de verhalen van mensen, je hebt nog niks gezien”, zo zegt Father Shay Cullen.¹⁷

Ook ik denk dat twee weken te kort waren om mijn onderzoek voldoende uit te voeren. We hadden nu maar enkele dagen tijd voor de interviews. Ik heb een aantal effectieve dagen gehad waarin ik drie of vier interviews deed, maar omdat ik alles snel af moest ronden was er geen tijd meer voor een kijkje in de praktijk. Ook was het beter geweest als ik de tijd had gehad om diepgaander onderzoek te doen naar het nut van vrouwelijke agenten in zaken als kinderprostitutie. Omdat er nog weinig over geschreven en onderzocht is, had ik meer mensen moeten spreken of zelf een enquête moeten houden om een duidelijk antwoord op deze vraag te kunnen geven. Nu bleef het bij schriftelijke achtergrondinformatie en meningen van mondelinge bronnen.

Wat kunnen de ‘female cops’ betekenen voor kinderen in de prostitutie in de Filipijnen?

Niemand kan zeggen of de kinderprostitutie sinds de oprichting van de WCPDs minder geworden is. Door meer controle van de (vrouwelijke) politie is het verschijnsel nu in ieder geval minder zichtbaar. “Cyberseks komt nu steeds vaker voor. Het is een vorm van prostitutie die door de politie nog niet goed te doorgronden is. Het is lastig de bron te vinden. Kinderprostitutie zal nooit helemaal stoppen”, zegt Father Shay Cullen.¹⁸ Toch is met de komst van de vrouwelijke politie de drempel om aangifte te doen wel aanzienlijk verlaagd. Dankzij het ‘huiskamergevoel’ dat in de WCPDs hangt, voelen vrouwen zich meer op hun gemak, dan wanneer ze met alleen maar mannen in een kil verhoorkamertje zouden zitten. De vrouwelijke agenten komen betrouwbaarder over tegenover vrouwen en kinderen. Dat komt doordat de vrouwen en kinderen vaak nare ervaringen hebben met mannen. Anderen beweren dat het ook komt doordat vrouwen gevoeliger, meer meelevend en meer ‘moederfiguren’ zijn. Helaas kan niemand vertellen hoeveel meer vrouwen na de invoering van de WCPDs aangiften hebben durven doen.

Behalve dat de WCPDs de drempel naar ‘aangiften doen’ voor vrouwen hebben verlaagd, doen de vrouwelijke agenten ook veel goed werk op het gebied van onderzoek en ‘reddingsoperaties’. Bij een inval komen vrouwen minder bedreigend over op de slachtoffers van seksueel misbruik. Na alles wat ze meegemaakt hebben, zullen die liever met vrouwen mee gaan dan met mannen. De vrouwen van de WCPDs richten zich alleen op zaken die te maken hebben met vrouwen en kinderen. Doordat hun focus helemaal daarop ligt, worden die zaken nu sneller behandeld dan voorheen toen ze onder de algemene politie tussen de vele andere zaken terecht kwamen.

De ‘female cops’ zijn dus in ieder geval een goede stap in de richting van het bestrijden van kinderprostitutie in de Filipijnen. Al zijn er nog vele stappen te nemen voordat het einde daadwerkelijk in zicht is. Daar moet bij gezegd worden dat de vrouwelijke agenten goed werk doen,

¹⁷ Interview met Father Shay Cullen, oprichter van PREDA Foundation

¹⁸ Interview met Father Shay Cullen, oprichter van PREDA Foundation

maar dat ze dit niet zouden kunnen zonder steun en hulp van verschillende NGO's, de ziekenhuizen en de overheid.

Het artikel

Ook in mijn artikel lag de nadruk op de Women and Children's Protection Desk en wat vrouwelijke agenten kunnen betekenen voor kinderen in de prostitutie in de Filipijnen. Zonder het onderzoek had ik dit artikel niet kunnen schrijven. Zowel de achtergrondinformatie als de interviews en alles wat ik zelf gezien had, heb ik gebruikt in het artikel. Om een koppeling te maken naar Nederland, gebruikte ik ook mijn interview met Nederlandse agente Maaïke de Jong.

Ik begin in het artikel met een blik in een WCPD waarna ik overschakel op het interview met majoor Llorca Araullo, chef van de WCPDs in de Filipijnen. Samen met de gevonden achtergrondinformatie maakt Araullo duidelijk wat een WCPD is en waarom die erg belangrijk is bij zaken als kinderprostitutie. Vervolgens breng ik de theorie in praktijk door Shiela haar verhaal te laten vertellen over haar ervaring met de vrouwelijke politie. Zowel een mannelijke als een vrouwelijke agent reageren op dit verhaal. De directrice van NGO ECPAT Philippines geeft haar visie op de agenten en vertelt waarom speciale training voor deze zaken noodzakelijk is. Tot slot vertelt Maaïke de Jong over haar ervaringen in Nederland en of een WCPD volgens haar ook in Nederland nodig is.

Op deze manier heb ik het grootste deel uit mijn onderzoek toegepast in het artikel. Misschien kan het artikel wel een korte samenvatting van het onderzoek genoemd worden.

Bijlage 1: Artikelen

- Cultuur
 - Turon recept: Join (pag. 63)
 - Blind Date: Join (pag. 51)
- Family planning
 - Trouw
 - Verspers.nl
- 'Female cops' en kinderprostitutie
 - Nederlands Dagblad

Bijlage 2: Blogs

03-09-'10

De Filipijnen: een ondoordringbaar land

'Zelfs als je, net als ik, al heel vaak op de Filipijnen bent geweest, blijven de Filipino's iets ondoordringbaars hebben', begint Dirk Bakker, projectleider van ontwikkelingsorganisatie ICCO. Hij is de eerste van de 'Filipijnenkenners' die we gaan bezoeken ter voorbereiding op onze reis van begin oktober. In een klein vergaderzaaltje van het grote gebouw in Utrecht waar ICCO haar hoofdkantoor heeft, deelt Dirk zijn belevingen met ons.

Door Jolijn van Harten

Ik wil het land helemaal in me opzuigen. Boeken lezen en mensen spreken tot ik in de kern van de cultuur doorgedrongen ben. Ik wil de bizarre cultuur van het Oost-Aziatische land, dat afgebrokkeld in een paar duizend stukjes tussen de Filipijnse en Zuid-Chinese Zee ligt, helemaal kennen en begrijpen. Door deze eerste woorden van Dirk lijken mijn goede voornemens ineens een heel stuk minder vanzelfsprekend.

De tegenstrijdigheden van de Filipijnen maken het land complex. Haar westerse uiterlijk, beïnvloed door ruim 300 jaar Spaanse overheersing en enkele decennia van Amerikaanse bevoogding, maakt het land open. De meerderheid van de bevolking is Katholiek. In theorie wordt het land door Amerikaanse democratie geregeerd. Ondertussen zit corruptie ingebakken in de samenleving. Grote machtige families hebben op maffia-achtige manier het land in handen. De kloof tussen arm en rijk is enorm, wat leidt tot veel geweld. Kleine boeren buiten de steden hebben hun land verloren aan grootgrondbezitters en de krottenwijken in de stad zijn overbevolkt.

Tegelijkertijd is de cultuur van de Filipino's heel mooi. De mensen zijn heel erg

open en gastvrij. Ze nodigen vreemdelingen gewoon uit voor het eten. De familie is ontzettend belangrijk en families steunen elkaar in voor- en tegenspoed. Dirk: 'Ik denk dat wij met onze gesloten westerse cultuur, waar iedereen alleen leeft voor zichzelf, nog heel wat kunnen leren van de open en gastvrije cultuur op de Filipijnen. Door die openheid voel je je er heel snel thuis.'

'ICCO zet zich in voor landhervorming wat ervoor zorgt dat de kleine boeren hun land terug krijgen en op een eerlijke manier toegang hebben tot de markt', vertelt Dirk over het project van ICCO op de Filipijnen. De ontwikkelingsorganisatie ondersteunt lokale ngo's die boeren helpen hun rechten te krijgen. Een reportage van lokaalmondiaal over dit eindeloze conflict tussen de landloze boeren en machtige grootgrondbezitters maakt zijn hele verhaal duidelijk.

Maar naast deze grote armoede op het platteland, kent de Filipijnen ook andere problemen. De 'amusementindustrie' is voor veel meiden in de steden een normaal bijbaantje. Amusementindustrie is een veel te mooi woord voor wat het inhoudt: kinderen en jonge moeders die de nachtelijke uren op straat rondzwerven op zoek naar sekstoeristen. Op de vraag waarom ICCO hier niets tegen doet antwoordt Dirk: 'Het land kampt met zoveel problemen, dat je ergens moet beginnen. Wij zetten ons bewust in voor de kleine boeren op het platteland. Door hen grond te geven, kunnen ze zelf voorzien in voedsel en ook geld verdienen. Met dat geld kunnen ze familie in de steden ondersteunen en voorkomen we dat er nog meer families naar de steden trekken. Met de beperkte middelen kun je je beter richten op één project dat je goed uitvoert, dan veel projecten die je maar half kunt steunen.'

Na de indrukwekkende, mooie en pijnlijke verhalen van Dirk heb ik toch het gevoel de Filipijnen wat beter te kennen, maar misschien zal ik het nooit begrijpen. 'In de *Holy Week*, de week voor Pasen, staan de mensen in de rij om zich te laten kruisigen', vertelt Dirk nuchter. Ik kijk hem verbaast aan. Weer zoiets onbegrijpelijk, maar ik zal het land in me op blijven zuigen en laat me dan verrassen door de werkelijke kleuren.

11-09-'10

Hoe word je president van de Filipijnen?

President worden op de Filipijnen is kinderspel. Zelfs als niks begrijpt van politiek of economie. Het is alleen wel handig als je de 'goede' mensen kent en een spaarrekening van een paar honderd miljoen hebt. Evert de Boer was 2,5 jaar lang ontwikkelingswerker op de Filipijnen. Nu is hij coördinator van de Filipijnengroep Nederland. Hij deelde vandaag met ons de politieke ins en outs van de Filipijnse 'democratie'.

Door Jolijn van Harten

Tip 1: zoek een rijke familie

De familie is erg belangrijk voor de Filipino's. Als je eenmaal bij een familie hoort, zullen zij ook echt voor jou willen zorgen. Zoek dus een rijke familie die jou wel als peetkind wil adopteren. Anders zit er in die familie ergens vast nog wel een knappe peetdochter of schattige achterachterneef met wie je kunt trouwen. Deze familie zorgt er niet alleen voor dat je financieel geen zorgen meer hebt, maar zal ook de perfecte lijntjes hebben naar de politiek toe.

Tip 2: jouw politieke partij

Is je achteroom, de president, nog niet zo onder de indruk van jou dat hij je de positie van president toevertrouwt? Richt dan gewoon je eigen politieke partij op waarbij je jezelf natuurlijk als presidentskandidaat bovenaan de lijst zet. Stel dat je de verkiezingen verliest, dan kun je je altijd nog bij de winnende partij (met dus de grootste geldstromen) voegen.

Tip 3: een spaarrekening van een paar miljoen

Zorg ervoor dat je wel een paar miljoen hebt voor je campagne. Zo'n 500 miljoen schijnt net genoeg te zijn. Dan heb je nog wat over om mensen 50 peso aan te bieden als ze de posters van de tegenstander terugbrengen. Je kunt ook mensen omkopen door ze 1000 peso te bieden als ze op je stemmen. Succesverhalen in de geschiedenis laten zien dat het echt werkt.

Heb je niet zoveel geld op je spaarrekening? Trek dan een politie-uniform aan. Houd iedereen aan bij wie je twijfelt over misdrijven en laat hem pas weer vrij als hij je betaalt. Wedden dat het werkt.

Tip 4: mooie beloftes over wetten

Zorg ervoor dat je mooie plannen voor prachtige wetten hebt. Laat in ieder geval een ander geluid horen dan je tegenstanders. Houd mooie praatjes over toegankelijke gezondheidszorg en beter onderwijs. Achteraf kan je altijd nog kijken wat ervan komt. Zelfs al komen deze wetten er per ongeluk echt doorheen, dan weet jij als president de lekken te vinden zodat je er zelf geen last van hebt.

Tip 5: bind je aan een nationale held

Zorg ervoor dat je op één of andere manier verbonden bent aan een nationale held. Misschien is hij wel toevallig verre familie of was het de beste vriend van je overgrootmoeder. Het maakt niet uit, als de mensen maar zien dat je geraakt ben door zijn of haar heldendaden en dat je nog steeds kan huilen om zijn of haar

dood. Het werkt vast helemaal goed als je er een sentimenteel lied over zingt. Wedden dat ze jou kiezen, al is het om je te laten stoppen met zingen.

Succes!!

18-09-'10

Heerlijk: gekookte eendenembryo

Hoe kan je nou in Nederland geweest zijn, zonder een bruine boterham met kaas te hebben geprobeerd? Zo kan je ook niet in de Filipijnen geweest zijn zonder de balut te hebben geprobeerd. Balut is een bevrucht eendenei met een bijna volledig ontwikkelde embryo dat wordt gekookt. Je pelt het ei af en het gekookte nog-net-niet-eendje kijkt je aan. Daarvan loopt het water je toch al in de mond?

Door Jolijn van Harten

De bevruchte eieren worden bij hun lieve moedereenden weggekaapt en in de zon opgewarmd. Vervolgens worden ze opgeborgen in manden om zo hun warmte vast te houden. Na ongeveer zeventien dagen is het kuiken nog net niet oud genoeg dat de bek, veren en klauwen al ontwikkeld zijn, maar groot genoeg om ervan te kunnen smullen. De liefhebber kan nog twee tot vier dagen langer wachten met koken. Het kuiken is dan al verder in zijn ontwikkeling en ziet er echt al uit als een schattig paaskuikentje. Hij mist dan alleen nog de gele donsveertjes en gelukkig zijn zijn botten nog lekker zacht.

's Nachts wordt deze hartige snack door straatverkopers verkocht. Dat komt mooi uit, want hoe donkerder het is, hoe minder goed je ziet wat je in je mond stopt. Voor je de schaal eraf pelt, zuig je het vocht rond het embryo eruit. Vervolgens kan je het ei ontdoen van de schaal. Breng de geel-zwarte massa op smaak met een snufje zout. Nu is het geheel van dooier en jonge kuiken klaar om gegeten te worden. Alles uit het ei is eetbaar, behalve het harde witte deel (bato) onderin. Balut kan je tegenwoordig ook als voorgerechtje bestellen in restaurants. Je kunt dan kiezen tussen gekookt, gebakken of als vulling van een gebakje.

De eieren worden geprezen vanwege de harmonie van de textuur van het ei en de smaak. Bovendien zegt men zelfs dat je van het eten van de balut geil wordt. Al zou dat ook kunnen komen door de vele biertjes die vaak genuttigd worden bij de balut.

Ik krijg er nu al trek in.

25-09-'10

De Filipijnen op de kaart

De Filipijnen: het land van missverkiezingen, corruptie, hanengevechten, Joseph

Rizal, gekookte eendenembryo's en dansende Badjao's. Inmiddels heb je 16 blogs kunnen lezen over de mooie, vreemde, pijnlijke, leuke en vieze kanten van de Filipijnen. Maar waar ligt het land eigenlijk precies? Het wordt tijd voor een uitgebreid landenprofiel van de Republiek der Filipijnen.

Door Jolijn van Harten

Geschiedenis in vogelvlucht

De originele bewoners van de Filipijnen waren Maleisiërs. Gedurende de 16^e eeuw waren de Filipijnse eilanden een Spaanse kolonie. In 1898 werden deze eilanden afgestaan aan de Verenigde Staten waarop de Spaans-Amerikaanse oorlog volgde. In 1935 werd de Filipijnen zelfbesturend, maar in 1942 werd het land bezet door Japan. Op 4 juli 1946 kreeg de Republiek der Filipijnen eindelijk haar onafhankelijkheid na jaren van oorlog.

Geografie

Locatie: Zuid-Oost Azië, tussen de Filipijnse Zee en de Zuid-Chinese Zee, ten oosten van Vietnam.

Gebied: 300.000 km² (7,2 keer Nederland)

Het land bestaat uit 7.107 eilanden. Van deze Filipijnse eilanden hebben er 3.144 een naam en zijn er ongeveer 1000 bewoond. De twee grootste eilanden Luzon (104.688 km²) en Mindanao (94.630 km²) beslaan samen ongeveer twee derde van de totale oppervlakte.

Kust: 36.289 km

Landschap: Het landschap van de Filipijnen wordt gedomineerd door heuvels en bergen. Slechts ongeveer 35% van de oppervlakte is vlak. Het laagste punt is de Filipijnse zee (0 meter) en het hoogste punt is de Mount Apo (2.954 meter)

Klimaat: Tropisch klimaat dat wordt gekarakteriseerd door een hoge gemiddelde temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en overvloedige regenval

Natuurlijke hulpstoffen: hout, aardolie, nikkel, kobalt, zilver, goud, zout, koper

Bevolking

De bevolking telde in juli 2010 97.976.603 geregistreerde mensen.

0-14 jaar: 35,2%

15-64 jaar: 60,6%

65 jaar en ouder: 4,1%

De bevolking groeit nog steeds met 1,957% met 26,01 geboorten per 1000 inwoners.

In de loop der tijd zijn er in de Filipijnen zo'n 100 etnische groepen ontstaan die zich van elkaar onderscheiden door hun taal en cultuur. De grootste daarvan zijn de Tagalogs (28,1%), de Cebuano (13,1%), de Ilocano's (7,6%), de Bisaya (7,6%), de Ilonggo's (7,5%), de Bicolan's (6%) en de Waray Waray (3,5%). Verder leven er in het land nog diverse inheemse traditionele volkeren (waar de Badjao's onder vallen).

Bij elke etnische groep hoort een eigen taal en/of dialect waardoor er in de Filipijnen 172 inheemse talen en dialecten zijn. Even Filipijns leren is dus niet zo gemakkelijk. In 1939 heeft de overheid een officiële nationale taal ingevoerd: het Filipijns, dat gebaseerd is op het Tagalog. Het Engels wordt als tweede officiële taal beschouwd en wordt gebruikt door de overheid, in het onderwijs en binnen de handel. Dus geen enkele reden meer om Filipijns te leren.

De meeste mensen in de Filipijnen zijn katholiek (80,9%). De moslims (5%) zijn in de minderheid en vooral vertegenwoordigd in het zuiden van het land op het eiland Mindanao. Verder zijn er veel kleine inheemse religies. Vaak zijn deze verweven met het katholieke geloof. Vanwege deze sterke katholieke aanwezigheid is de Filipijnse politiek sterk pro-life. Hierdoor is familieplanning *not-done* wat het terugdringen van de bevolkingsgroei erg tegenwerkt.

Bestuur en economie

De Filipijnen is een presidentiële republiek. De president van de Filipijnen is zowel staatshoofd als hoofd van de regering. Daarnaast is de president opperbevelhebber van alle onderdelen van de Filipijnse krijgsmacht. De president benoemt bovendien de leden van het Filipijnse kabinet en stuurt deze aan. President Benigno Aquino III is de huidige president. Hij werd in 2010 gekozen tijdens de laatste presidentsverkiezingen.

Met de economie in de Filipijnen is het mindergoed gesteld. Hoewel het land enkele economische successen kent als de ICT, is het over het algemeen niet goed gesteld met de Filipijnse economie. Het gemiddelde jaarlijks inkomen ligt rond de 1121 euro. Ter vergelijking: in Nederland zit dat gemiddelde op 32.500 euro. De inkomensverschillen in de Filipijnen zijn groot: 30% van de bevolking verdient minder dan 1,5 euro.

Kijk voor nog meer landeninformatie van de Filipijnen op:

[- Wikipedia](#)

[- The World Factbook](#)

01-10-'10

Op blote voeten

Op blote voeten rent Hiyasmin de berg op. Hijgend zakt ze met haar rug tegen een boom. Dit is haar lievelingsplekje. Vanaf hier kijkt ze uit over het kleine dorpje van houten huisjes op palen vlakbij de blauwe zee. Ze glimlacht, ondanks de kleine huisjes en het weinige eten voelt ze zich hier thuis. Hier leven de mensen met wat ze *nodig* hebben en niet meer dan dat.

Door Jolijn van Harten

Hiyasmin woont in Balite, een stad vlakbij de zee op het eiland Mindoro. Nu helpt

haar vader het inheemse volk in de bergen, de Mangyans, een paar weken omdat een bedrijf uit Noorwegen hun land bedreigt. Het bedrijf wil in de bergen van Mindoro een mijn aanleggen, maar dat is gevaarlijk voor de gezondheid van de mensen die in de bergen leven. Hiyasmins vader geeft de mensen medicijnen en onderzoekt het gevaar van de mijn. Vanaf haar lievelingsplekje hoog in de bergen ziet ze hoe een groep blanke mannen door het dorp loopt. Haar vader organiseert acties tegen de bouw van de mijn. De overheid grijpt in en zet groepen mannen met geweren in om de tegenstanders van de mijn weg te jagen. Hiyasmin is zes jaar en begrijpt niet waarom die blanke mannen al dit moois kapot willen maken.

Hiyasmin loopt terug naar huis en beeldt zich in hoe het was toen de Noren er nog niet waren. Met haar hoofd nog in het verleden stapt ze haar huisje in. Haar ouders zitten zwijgend op de bank. Ze kijken droevig. Hiyasmin blijft staan. Ze voelt een brok in haar keel en kijkt zwijgend van haar vader naar haar moeder. Haar moeder schraapt haar keel. "Vanmiddag is... ik ... Erwin is vermoord". Hiyasmin schrikt. Wat?! Ze ziet weer voor zich hoe ze afgelopen zondag met haar broer, zusjes en Erwin had gezongen en gelachen. Ze hadden gedanst, op blote voeten. Nu is Erwin dood? Dat kan niet! Vol ongeloof staart ze haar moeder aan. "Ze hebben zijn lichaam vanmorgen gevonden in een plastic zak", zegt ze schor. "Morgen gaat papa met de overheid praten."

Erwin (links) zong liedjes met Hiyasmin

De moorden gaan door. Steeds vaker worden actievoerders voor de ogen van hun kinderen vermoord. Het wordt te gevaarlijk in Mindoro en Hiyasmins gezin vlucht naar Manila. Daar zetten haar ouders de campagnes tegen de moorden op Mindoro voort. Ook in Manila is het gevaarlijk. Hiyasmins vader zwerft van huis naar huis, om te voorkomen dat ze hem zouden vinden en Hiyasmin moet steeds op andere tijden naar school.

Na een tijd rondzwerven door eigen land wordt Hiyasmins vader uitgenodigd om in Nederland te spreken over het mijnprobleem en de moorden tegen de actievoerders. In Nederland hoort hij dat hij niet meer terug kan naar de Filipijnen, het was te gevaarlijk. Hiyasmin en haar familie wacht in spanning af wanneer hij weer terug kan komen of dat zij naar hem toe kunnen gaan. Na drie jaar komt haar moeder eindelijk met goed nieuws: "We gaan naar Nederland, naar papa." Hiyasmin weet niet of ze blij, boos of bang moet zijn. Ze hoopt dat Nederland een plek is waar ze onbezorgd op blote voeten kan spelen. Een plek waar haar familie inclusief haar vader veilig is. Morgen gaat Hiyasmin naar haar

nieuwe thuis.

Inmiddels is Hiyasmin 19 jaar oud. Ze woont sinds 2006 in Nederland en vertelt haar verhaal aan de mensen in Europa om zo aandacht te krijgen voor de vele conflicten tegen minderheidsgroepen in de Filipijnen.

08-10-'10

Hoe reis je met een Jeepney?

Je wacht bij een bushalte tot er een bus komt, stapt in, groet de buschauffeur en checkt in met je chipkaart. Dan zoek je een comfortabele plek waar je gaat zitten tot een elektronische stem jouw halte omroept. Je drukt op de stopknop en wacht tot de bus rustig stopt bij de juiste halte. Logisch toch? Maar wie dacht dat het in elk land zo geregeld is, heeft het mis. Reizen met een Jeepney in de Filipijnen vraagt om een gebruiksaanwijzing.

Door Jolijn van Harten

In de steden in de Filipijnen zie je overal de omgebouwde oude Amerikaanse Jeeps rijden, de Jeepneys. Met hun felle kleuren en opvallende namen als *Money for Nothing*, *Jesus Will Be Next*, *Power Machine* en *Election Fever* bepalen ze het straatbeeld. Maar nergens is een bushokje te vinden. De Jeepney stopt gewoon als ze een plekje vrij hebben en jij met je hand staat te zwaaien langs de weg. In de bus is geen stopknop, maar met 'kugeluid' of kloppen tegen het plafond geef je aan dat je eruit wilt. De bus zal meteen stoppen, dus wees niet te vroeg met kloppen. Van een chipkaart hebben ze trouwens ook nog nooit gehoord. Je betaalt gewoon contant, tijdens de rit.

In het volgende filmpje vind je de do's en don'ts tijdens een ritje met een Jeepney. Bovendien geven ze handige tips voor als je wilt slapen tijdens de rit in een volgestouwde Jeepney.

<http://www.youtube.com/watch?v=tuIQHiAHExg>

15-10-'10

Lekker ongelijk

Dacht je dat hier in Nederland de meest geëmancipeerde vrouwen wonen? Dan heb je het mis! Wat betreft gelijkheid tussen mannen en vrouwen staat Nederland in de wereld pas op de zeventiende plaats. Dat is een lagere score dan de Filipijnen, dat op de negende plaats staat.

Door Jolijn van Harten

De onderzoekers van *Global Gender Gap* keken naar het aantal werkende vrouwen, hun leidinggevende posities en hun gemiddelde inkomen. Hoewel Mark Rutte maandag nog op zijn vingers getikt werd omdat hij slechts drie vrouwelijke ministers in het nieuwe kabinet koos, scoort Nederland met vrouwen in de politiek vergeleken met de Filipijnen erg hoog. In de Filipijnen zitten dan wel weer meer vrouwen op leidinggevende posities in het bedrijfsleven en in de techniek. Ook grappig is dat terwijl op een middelbare school in Nederland het aantal leraren en leraressen gelijk verdeeld zijn, de vrouwelijke docenten in de Filipijnen met 76% flink in de meerderheid zijn in het voortgezet onderwijs.

Waar deze verschillen vandaan komen is mij niet helemaal duidelijk. Waarschijnlijk waren die Filipijnse vrouwen zich al omhoog aan het werken toen de Nederlandse vrouwen nog thuis aardappels schilden en op de kinderen pasten. Dat heerlijke huisvrouwgevoel zit er bij ons nog steeds een beetje in. "Laat die mannen maar werken, ik blijf lekker thuis en werk parttime een beetje bij", hoor je vrouwen van dertig tegen hun lotgenoten zeggen, terwijl ze hun boodschappenmandje volgooien met ingrediënten voor het avondeten. In de Filipijnen is elke peso nodig, dus ja, dan moeten vrouwen ook aan de bak. Geen vrouwengezeik, maar werken voor de kost! Als je het zo bekijkt, hebben wij, Nederlandse vrouwen, het toch wel lekker, zo *niet-zo-erg-gelijk-aan-de-man*.

31-10-'10

Leven in afval

De vuilnisbak in de keuken zit vol en begint te stinken. Je haalt de zak eruit, gooit het in de klike en ziet er niks meer van terug, want het wordt netjes afgevoerd naar een ver afgezonderde plek. In Nederland een gewilde thuisbasis voor meeuwen, ratten en ander ongedierte, maar hier in de Filipijnen is de vuilnisbelt de plek waar duizenden mannen, vrouwen en kinderen leven en werken.

Door Jolijn van Harten

De mensen op de Smokey Mountain van de Filipijnen wonen in huizen van afval, sorteren het afval om geld te verdienen en als dat niet genoeg is eten ze zelfs afval. Het leven gaat hier 24/7 door, want één grote zak vol met afval levert maar 50 peso op (omgerekend 80 eurocent), dus je hebt minstens 1,5 zak nodig om een dag te kunnen eten. En als je pech hebt moet je daarmee ook nog een gezin onderhouden, of zelfs een hele familie!

Vandaag stonden wij er middenin. De zure stank drong door ons neus ons lichaam in en na één wandeling over het afval, voelde ik me al ontzettend vies. Het is onvoorstelbaar om te bedenken dat de mensen daar dag en nacht in datzelfde afval leven zonder soms zelfs maar één keer per week een douche te kunnen nemen. Sommige kinderen waren helemaal zwart van het vuil. Ze banjerden op blote voeten tussen de uitwerpselen en etensresten door op zoek naar bruikbare spullen of speelgoed.

Sommige kinderen hebben geluk en kunnen halve dagen naar het kleine schooltje. Voor de ondervoede baby's en peuters is er een kinderopvang, zodat ouders overdag zonder zorgen aan het werk kunnen terwijl hun kinderen wat bij gevoed worden tot ze weer op normaal gewicht zitten. Al deze projecten worden

gedaan door Young Focus. Soms gaat een moeder pas naar de kinderopvang als ze echt geen raad meer weet met haar kind, vaak is het dan al te laat.

Wij zaten tussen deze kleine kinderen. Knuffelden ze, voedden ze en probeerde niet te denken aan hun toekomst. Want zolang hun ouders op de vuilnisbelt wonen en werken, zal de wereld buiten de Smokey Mountain enkel een droom zijn.

06-11-'10

kwetsbaar

Een meisje van een jaar of negen rent me lachend tegemoet. "Welcome", zegt ze met een brede lach, terwijl ze me bij de hand pakt. Een vrouw met een groene polo komt naar buiten en begint in Tagalog tegen het meisje te praten. Het meisje laat mijn hand los, kijkt me lachend aan en rent dan weer weg. "Welkom bij Preda. Dat was Janna, zij woont hier in het huis voor meiden die seksueel mishandeld zijn."

Door Jolijn van Harten

Bij Preda wonen nu 43 jonge meiden die leren om weer kind te zijn. Na twee jaar gaan ze weer naar huis of een pleeggezin. De plek waar Preda gevestigd is was ooit dé place to be voor sekstoerisme. Nu zijn alle seksbars gesloten en is de kinderseks verplaatst naar Angeles City, een uurtje rijden verderop. Verder verplaatst de kinderprostitutie zich naar internet.

"Gisteravond zijn we een kantoor binnengevallen. We zagen een stuk of tien computers met webcams staan en in de ruimte lagen sekstoys. Achter de webcams zaten meisjes van tussen de twaalf en veertien jaar oud. Via een sms'je of mailtje kunnen mannen hun verzoek insturen die het meisje voor de cam uitvoert. Het was vreselijk om te zien. We hebben gelijk de politie ingeschakeld", vertelt een vrijwilliger van Preda. Hij was samen met een collega, vermomt als pooiers die even langs kwamen voor een 'vleskeuring', deze seksfabriek op het spoor gekomen.

Ik wil het verhaal niet geloven. Hoe kunnen mensen zo wreed zijn? De volgende dag bezocht ik Angeles City en ik verwachtte er niets van de kinderprostitutie te zien. Daarvoor moet je immers 's avonds in de juiste straten zijn, dacht ik. Tot ik een tricycle voorbij zag crossen. Op het krappe bankje zat een in elkaar gedoken meisje van een jaar of negen me teen versleten jurkje aan en op blote voeten. Naast haar zat een blanke man van ongeveer vijftig jaar ouder en net gekleed. Met zijn gerimpelde hand streelde hij over de knie van het meisje. Hij kon onmogelijk haar opa of vader zijn...

Toen ik dat zag, werd ik woedend! Waarom denkt die man niet na over alles wat hij hiermee voor dat meisje kapot maakt?!

Bijlage 3: Evaluatieformulier